

3 - *Dhrupad* (7 min)

Som vi har gjort rede for i artikkelen om musikk i hinduismen, er *dhrupad* den eldste klassiske formen for musikk innenfor den nord-indiske *hindustani*-musikken som fremdeles utøves innenfor rammene av hinduismen. *Dhruva* betyr egentlig strukturert eller fiksert, og *pada* betyr ord eller stavelse. *Dhrupad* kan derfor oversettes med "ord som er strukturert" eller "refreng". Begrepet refererer både til musikkformen og det poetiske innholdet i den. Formtypen oppsto for om lag 500 år siden, og *bhakti*-bevegelsen påvirket den videre utviklingen. Det tekstlige innholdet korresponderer i stor grad med tekstene i hengivelsessangene (se ovenfor). Senere ble også hoffene, muslimske så vel som hinduiske, sentrale settinger for både utvikling og kultivering av *dhrupad* og annen klassisk *hindustani* musikk.

Dhrupad er i hovedsak knyttet til vishnuismen og tilbedelse og lovsang for Krishna og andre guder som assosieres med Vishnu. Men *dhrupad* kan også henvende seg til andre guder. Noen tekster handler også om fyrster, noe som ikke er merkelig siden musikken ble kultivert ved hoffene – ikke ulikt den europeiske musikken.

Dhrupad er en klassisk formtype, det vil si at den i mindre grad er folkelig og i større grad følger regler og normer for musikk, slik de gjennom mange år er utviklet innenfor en utøvende elite. *Dhrupad* skiller seg fra en del andre klassiske formtyper ved at den har en langsommere rytme, temaene utvikler seg langsommere, og den har mindre ornamentering enn vi finner i mye annen hinduisk eller indisk musikk.

Et kjennetegn ved både *dhrupad* og annen klassisk indisk musikk er *alap* (tale/samtale), en ofte lang og rolig innledende del uten markert rytme. *Alap* er uten tekst, så her er det musikken og ikke teksten som "taler". Vi finner ofte en tilsvarende avslutning, som kalles *uttaralap* (konkluderende *alap*). *Ragaen* i dette eksemplet er *bageshri*, og spilles gjerne om kvelden. Den symboliserer en kvinne som venter på å bli forenet med sin kjære. I religiøs betydning tilsvarende hun mennesket som lengter etter Gud, i dette tilfellet Sarasvati. Denne gudinnen er alltid avbildet med *venaen* sin, og instrumentet blir da også nevnt i hymnen. Deler av teksten kan oversettes som følger:

*Må min sjel fylles med glede når jeg nærmer meg dine lotusføtter,
Jeg vet ikke hvordan jeg skal prise Deg, hjelp meg, du vena-spiller,
Gi meg evnen til perfekt tilbedelse, Du nåderike,
Gi meg beskyttelse og fjern alle hindringer ...*

Når elevene skal arbeide med utgangspunkt i denne *dhrupaden*, forslår vi at de – avhengig av alder og andre faktorer

- 1) lytter og assosierer fritt, det vil si setter ord på umiddelbare assosiasjoner og reaksjoner (se ovenfor),
- 2) legger merke til instrumenter, melodisætrekk, eventuelle gjentakelser, rytme og så videre,
- 3) får vite at teksten handler om Sarasvati og setter seg inn i hvordan hun forstås innenfor *bhakti* og hinduismen for øvrig,
- 4) forsøker å sette ord på hvordan musikk generelt og en *dhrupad* som denne mer spesielt kan ha religiøs betydning innenfor en hinduisk kontekst.